

Elokuvamusikaalia ohjaamassa

Speakeasy! – elokuvamusikaali

Tampereen ammattikorkeakoulu
Viestinnän koulutusohjelman opinnäytetyö
Leikkauksen suuntautumisvaihtoehto
Kevät 2009
Juha Kuoppala

OPINNÄYTTEEN TIIVISTELMÄ

Juha Kuoppala

Elokuvamusikaalia ohjaamassa – Speakeasy! – elokuvamusikaali

Toukokuu 2009

30 sivua + DVD Speakeasy! – elokuvamusikaali

Tampereen ammattikorkeakoulu

Viestinnän koulutusohjelma

Leikkaus

Lopputyön muoto: projektimuotoinen

Lopputyön ohjaaja: Pertti Näränen

Avainsanat: Elokuvamusikaali, elokuvaohjaus, lyhytelokuva

Opinnäytetyön projektiosuus on lyhytelokuva *Speakeasy!* - *elokuvamusikaaliin* ohjaus. Opinnäytetyössä käsitellään tämän projektin etenemistä ja vaiheita sekä elokuvamusikaaleja yleisesti.

Opinnäytetyö käsittelee Hollywoodin elokuvamusikaaleja, koska *Speakeasy*n esikuvat ovat sieltä lähtöisin. Työssä kerrotaan elokuvamusikaalin historiasta sen syntymästä aina nykypäivään asti. Myös elokuvamusikaalien tyypilliset piirteet ja alalajit ja niiden määritelmät on esitelty.

Speakeasy! - *elokuvamusikaalia* aloitettiin tekemään loppuvuonna 2007 ja se sai ensi-iltansa keväällä 2009. Tekstissä käsitellään tämän projektiosuuden esituotanto, sekä kuvausten ja jälkituotannon vaiheita ja vaikeuksia. Työssä pohditaan myös millainen elokuvamusikaali *Speakeasy* on ja analysoidaan sen musiikkikohtauksia sekä kerrotaan sen esikuvista ja hahmoista. Tekijä valottaa myös omia ajatuksiaan siitä kuinka onnistunut *Speakeasy* on elokuvamusikaalina.

THESIS SUMMARY

Juha Kuoppala

Directing musical film – Speakeasy! – musical

May, 2009

30 pages + DVD *Speakeasy!* - musical

TAMK University of Applied Sciences

Media Programme

Area of specialisation: Editing

Type of Final Project: Project

Thesis supervisor: Pertti Näränen

Keywords: Musical film, movie directing, short film

Abstract:

The final project is the directing of a short film called *Speakeasy! – musical*. The thesis covered the progress and the different stages of this project and discusses musical films in general.

The thesis focuses on Hollywood musical films, because *Speakeasy!*'s models hail from Hollywood. It also covers the history of musical films from the early days to the present. Furthermore, it touches on the typical characteristics of musical films, as well as their subtypes and their definitions.

The Speakeasy! – musical project started at the end of 2007 and ended in the spring of 2009. The thesis discusses the different obstacles and stages of the pre-production, filming, and post-production of this short film. It also describes what kind of a musical film *Speakeasy!* is and analyzes the musical scenes in the film, as well as the film's characters and role models. Finally it also discusses how successful *Speakeasy!* is as a musical film in the director's view.

Sisällys

1	Johdanto.....	1
2	Elokuvamusikaalit	2
2.1	Mikä on elokuvamusikaali?	2
2.2	Elokuvamusikaalien historiaa	2
2.3	Elokuvamusikaalin piirteet ja alalajit.....	5
3	Speakeasy! – elokuvamusikaali	7
3.1	Miksi halusin tehdä elokuvamusikaalin?	7
3.2	Mikä on Speakeasy! – elokuvamusikaali?.....	7
3.3	Synopsis	8
3.4	Tuotannon kulku	8
3.4.1	<i>Esituotanto .....</i>	<i>9</i>
3.4.2	<i>Kuvaukset .....</i>	<i>11</i>
3.4.3	<i>Ohjaamisesta.....</i>	<i>14</i>
3.4.4	<i>Jälkituotanto.....</i>	<i>15</i>
3.5	Yhteenveto tuotannon kulusta.....	17
4	Millainen elokuvamusikaali Speakeasy on?	18
4.1	Musiikilliset osiot ja kohtaukset	18
4.2	Speakeasy! – elokuvamusikaalin esikuvat.....	21
4.3	Speakeasy! – elokuvamusikaalin hahmot	24
5	Yhteenvetoa ja oman työn arviointia	26
	Lähteet	27
	Liitteet	28

1 Johdanto

Tämän lopputyön kirjallinen osa kertoo yhdestä elokuvan perinteisestä lajityypistä: elokuvamusikaalista. Selvitän, millaiset ovat sen peruspiirteet ja pohdin miten onnistunut lopputyöni projektiosuus, *Speakeasy! – elokuvamusikaali* on elokuvamusikaalina. Sen lisäksi kerron, miten tämä lopputyöelokuva syntyi ja valmistui. Enimmäkseen kirjoitan Hollywoodin musikaaleista, koska ne ovat tunnetumpia ja suosituimpia. Käytimme oman elokuvamusikaalimme teossa paljon esimerkkejä vanhoista ja uusista Hollywoodin tuottamista elokuvista, kuten *Piukat Paikat* (1959) ja *Moulin Rouge* (2001). Elokuvamusikaaleja on tehty ja tehdään myös paljon monissa muissa maissa, ja esimerkiksi nykyään Intiassa tehdyt elokuvamusikaalit ovat nousseet suureen suosioon niin Intiassakin kuin muualla maailmassa.

2 Elokuvamusikaalit

2.1 Mikä on elokuvamusikaali?

Elokuvamusikaali on fiktiivisen elokuvan genre eli lajityyppi, jossa hahmojen laulamat laulut kuljettavat tarinaa eteenpäin. Useimmat elokuvamusikaalit perustuvat näyttämöllä nähtyihin musikaaleihin. Genre syntyi samaan aikaan kuin äänielokuva 1920-luvun lopulla ja 1930–50 -lukuja pidetään sen kulta-aikana, jolloin Hollywoodin studiojärjestelmä tuotti niitä lukuisia. Elokuvamusikaaleissa juoni on yksinkertainen ja usein se on rakkaustarina, jossa on onnellinen loppu. Tarinaakin tärkeämpänä pidetään laulu- ja musiikkiesityksiä.

2.2 Elokuvamusikaalien historiaa

Elokuvan alkuajoista lähtien musiikki on kuulunut osaksi elokuvaa. Mykkäelokuvat eivät olleet äänettä, vaan esitystilanteeseen on aina kuulunut musiikillinen osuus. Suurimmissa elokuvateattereissa saattoi olla monipäinen orkesteri, mutta yleisimmin säästyksen hoiti kuitenkin piano, urut, trio tai jokin muu pieni kokoonpano. (Juva 1995, 21-24.)

Kun elokuvan suosio oli laskussa 1920-luvun puolivälin jälkeen, alettiin tosissaan kokeilla äänen ja kuvan yhdistämistä. Aluksi äänielokuvan mahdollisuuksiin ei uskottu, vaan sitä pidettiin muoti-ilmiönä, joka häviäisi aikanaan. Vuonna 1927 sai ensi-iltansa *Jazzilaulaja* (*Jazz Singer*), jota pidetään ensimmäisenä pitkänä äänielokuvana. Aikaisemmin oli tehty pienempiä kokeiluja äänen ja kuvan yhdistämiseksi lyhemmillä elokuvilla. (Juva 1995, 37-38.) Monet pitävät myös *Jazzilaulajaa* ensimmäisenä elokuvamusikaalina. (Altman 1999, 48).

Suurin osa *Jazzilaulajasta* on perinteistä mykkäelokuvaa, mutta mukana on kohtauksia, jossa päähenkilöä esittävä suosittu laulaja Al Jolson laulaa huulisynkronissa ja jopa puhkeaa puhumaan aivan luonnollisesti. *Jazzilaulajan* suosion myötä eri maissa alettiin kiivaasti kehittää menetelmiä äänen taltioimiseksi elokuvaan. Aluksi oli käytössä kaksi tekniikkaa äänen toistamiseen. Vitaphone oli Warner-yhtiön kehittämä tekniikka, jossa ääni tallennettiin suurille äänilevyille. Se toimi siten, että levysoitin ja filmiprojektori oli kytketty yhteen ja ne pyörivät samassa tahdissa. Jos levyssä oli naarmu, saattoi neula

hypätä paikoiltaan ja synkka hävitä. Movietone-valoäänimenetelmä taas oli Fox-yhtiön kehittämä tekniikka, jossa ääni kuvattiin filminauhan reunaan. Tämä osoittautui kannattavammaksi, koska levyillä oli monia haittapuolia. (Juva 1995, 37-41.)

Vuonna 1931 valmistui *Sano se suomeksi*, jota pidetään ensimmäisenä suomalaisena pitkänä äänielokuvana. Elokuva on oikeastaan revyy-kooste, jossa oli laulu-, soitto- ja tanssiesityksiä sekä haastatteluja ja näytelmäpaloja. Voisin sanoa, että elokuvaa *Sano se suomeksi* voidaan pitää jollain tapaa myös ensimmäisenä suomalaisena elokuvamusikaalina. Vuonna 1933 sai ensi-iltansa *Meidän poikamme merellä*, mikä ehkä sopii parhaiten ensimmäisiin kotimaisiin elokuvamusikaaleihin. Siinä on monta Georg Malmsténin säveltämään laulua, joiden laulamiseen ja soittamiseen saadaan aihetta vähän väliä. (Juva 1995, 101-102.)

Varhaiset musikaalit perustuivat enimmäkseen näytelmiin, jotka olivat tuttuja mm. Broadwaylta, josta myös palkattiin näytelmien tekijöitä tekemään musikaalielokuvia (Altman 1999, 48). Elokuvien tuottajat olivat aluksi epävarmoja siitä, hyväksyisikö katsoja kesken kaiken laulamaan puhkeavan päähenkilön. Siksi tarinat sijoitettiin usein show-maailmaan, jolloin niihin oli helppo sisällyttää laulu- ja tanssinumeroita. Tällaisia musikaaleja kutsutaan backstage-musikaaleiksi. Yleisö kuitenkin kyllästyi backstage-musikaaleihin nopeasti, kiinnostavampaa elokuvaa syntyi, kun laulu- ja tanssinumerot siirtyivät kirjaimellisesti lavalta kadulle. Tämä toi elokuvamusikaaleille uusia mahdollisuuksia toteuttaa upeita kohtauksia uudella tavalla. Se toi lisähaasteen kuvaamiseen ja äänittämiseen myös teknisesti. (Juva 1995, 41-43.)

Elokuvamusikaalien ja myös muiden äänielokuvien alkuaikoina oli ongelmana tekniikan kömpelyys. Kamerakalusto oli raskasta ja sitä oli hankala siirrellä. Kamerateat myös pitivät kovaa surinaa, joten ne täytyi myös eristää äänityskalustosta. Musikaaliosuuksien kuvakerronta oli yksinkertaista, ja usein se näytti teatterin tallentamiselta. (Hirschhorn 1981, 11.)

Kun elokuvakaluston tekniikka kehittyi, pystyttiin elokuvamusikaalien musiikkiosuuksista tekemään näyttävämpiä. Vuonna 1933 sai ensi-iltansa *Shanghai Lil*, jossa on uskomattomia koreografioita, ja ne oli pystytty kuvaamaan ennen näkemättömällä tavalla. Elokuvasta vastasi Busby Berkeley, joka Fred Astairen lisäksi muokkasi genreä. Astaire teki vuosina 1933 – 1939 yhdessä Ginger Rogersin kanssa

yhdeksän elokuvaa, joissa jokaisessa oli toinen toisiaan upeampia tanssiesityksiä. Elokuvissa juoni oli usein minimaalista. Olennaista oli tunteiden suora runollinen ilmaiseminen tanssin ja laulun avulla. Luovaa höyhenen kevyttä pumpulia, kuten Peter von Bagh sen ilmaisee. Musikaaleissa romanttiset siirtymät lauluun edustivat täydellisintä Hollywood-illuusiota. (von Bagh 1998, 167-168.)

1940-luvulla elokuvamusikaalit olivat suosittuja. Sitä edesauttoi esimerkiksi se, että materiaalipulan takia vuonna 1943 oli levytyskielto, joten vain elokuvissa kuuli uusia sävelmiä. (von Bagh 1998, 166-167.) Elokuvakaluston tekniikka oli kehittynyt ja elokuvien värit olivat kylläisempiä ja äänen laatu oli parantunut. Kuvakerronta oli myös kehittynyt eteenpäin. (von Bagh 1998, 337.)

1950-luvulla studiojärjestelmä koki kovia muutoksia, koska antitrustilaki eli yritysten kilpailua valvova laki astui voimaan ja studiot joutuivat luopumaan monopoliasemistaan. Niillä oli ollut aikaisemmin koko tuotanto käsissään. Ne tekivät elokuvia ja levittivät niitä omiin teattereihinsa, mutta nyt ne joutuivat myymään teatterinsa. Liukuhihnatuotanto ei enää toiminut vaan heidän piti muuttaa tuotantotyyliään. Elokuvien katsojaluvut tippuivat ja televisio alkoi tehdä tuloaan Yhdysvalloissa. (von Bagh 1998, 327.)

1960-luvulla studiojärjestelmä hiipui entisestään ja studiot alkoivat panostaa ”idioottivarmoihin” tuotantoihin, jotka varmasti toisivat katsojia teattereihin. Tähän loppui musikaalien luova vaihe. Silloin alettiin tehdä myös nuorisoelokuvia, joissa päähenkilöinä oli nuorison idoleita. Elvis teki monia elokuvia, missä hän esitti tunnettuja laulujaan. 1970-luvulla elokuvamusikaaleissa oli uudet suunnat, ja silloin syntyi parodinen rokkiooppera *Rocky Horror Picture Show* (1975), joka sai kulttimaineen. (von Bagh 1998, 472, 476 ja 555.)

Nykyään elokuvamusikaalit ovat hiipuneet ja musikaalikerrontaa on viime aikoina nähty enimmäkseen lasten animaatioelokuvissa. Nykyään elokuvamusikaaleista ajatellaan, että ne ovat vanhanaikaisia ja naiiveja. Sitä voidaankin pitää elokuvan tyyllilajeista lapsellisempänä, toteaa Jere Hakamäki Turun Sanomien (2003) artikkelissaan *Romanttinen illuusio tekee paluuta*. Vaikka nykyään elokuvamusikaaleja tehdään vähemmän, saavat ne harvat silti katsojat liikkeelle teattereihin. Elokuvat kuten *Moulin Rouge* ja *High School Musical* ovat osoittaneet, että musikaalit vielä

kiinnostavat ihmisiä. Suomessakin jonkin verran vielä tehdään elokuvamusikaaleja, viimeisin on Risto Räppääjä kirjoihin perustuva lastenelokuva, joka sai ensi-iltansa vuonna 2008. Kesällä 2009 kuvataan elokuvamusikaalia *Jos rakastat*, ohjaajana Neil Hardwick.

2.3 Elokvamusikaalin piirteet ja alalajit

Irene Kahn Atkins jakaa musikaalit kahteen tyyliin: Backstage- ja Book Show -musikaalit. Backstage-musikaalien tarinat sijoittuvat show- ja teatterimaailmaan. Elokuvien musiikkiosuudet ovat täten uskottavia, ja ne ovat usein lavalla tapahtuvia esityksiä tai esitysten harjoituksia. Elokvamusikaalien alkuaikoina elokuvat olivat tätä tyyliä, koska tuottajat pelkäsivät, että katsojat eivät uskoisi tarinoita, joissa tarinan hahmot saattaisivat laulaa ilman selkeää syytä. Book Show -musikaalien tarinoissa musiikki- ja laulukohtauksilla ei ole tavallaan järjellistä selitystä, vaan ne voivat tapahtua missä ja milloin vaan. Elokuvan sankari voi puhjeta laulamaan arkipäivän askareiden lomassa näkymättömän orkesterin säestämänä. Backstage-musikaaleissa musiikkiosuudet eivät välttämättä kuljeta tarinaa eteenpäin toisin kun Book Show -musikaaleissa. (Juva 1995, 41-43 ja 61.)

Kirjassaan *The American Film Musical* (1989) Rick Altman jaottelee elokvmusikaalit kolmeen alalajiin: satu-, show- ja folkmusikaaleihin. Nämä jaottelut perustuvat siihen, miten rakkaustarinat etenevät elokuvassa. Satumusikaaleissa romanssi sijoittuu kuvitteelliseen valtakuntaan. Showmusikaali kuten backstage-musikaali sijoittuu showmaailmaan, jossa jonkin esityksen tai näytelmän valmistelun aikana pääpari saa toisensa. Folkmusikaalin romanssi sijoittuu johonkin Amerikan menneisyyden myyttiseen ajanjaksoon, ja tarinassa pyhitetään kansakunnan arvoja. (Hakamäki 2003, Turun Sanomat)

Richard Dyer (2002) taas jakaa elokvmusikaalit kolmeen suuntaukseen hieman eri tavalla. Ensimmäisenä ovat backstage-musikaalit, jotka sijoittuvat teatteri- ja showmaailmaan, joissa musiikkiosuudet ja tarinat ovat selkeästi eroteltu toisistaan. Toisena ovat musikaalit, joissa tarina ja musiikki pyritään integroimaan yhteen ja näin häivyttämään niiden rajat. Kolmantena ovat musikaalit, jotka ovat tarinallisesti samaa utopiaa kuin musiikkiosuudetkin. Dyer antaa esimerkkielokuvat näistä kolmesta suuntauksesta. Ensimmäiseen suuntaukseen edustaja on *Golddiggers of 1933* (1933),

toisessa on *Rakastunut Pariisissa* (1956) ja kolmantena on *Ilo irti* (1949). (Dyer 2002, 35-39)

Jane Feuer kirjoittaa kirjassaan *The Hollywood musical* (1982), että elokuvamusikaalista voidaan jakaa kaksi tasoa. Ensimmäinen taso on realistista fiktiota ja toinen taso on fantasiaa ja epätodellisuutta, jota musiikkiosuudet luovat. (Sutala, *Widerscreen.fi* 1/2006)

Lopputyöelokuvani *Speakeasy – elokuvamusikaali* sopii ehkä parhaiten backstage-musikaalin piiriin. Elokuvan tapahtumat sijoittuvat salakapakkaan, jonka lavalla lauletaan ja tanssitaan elokuvan edetessä. Elokuvasta löytyy kuitenkin myös kohtauksia, jossa lauletaan kirjaimellisesti kadulla. Neljännessä luvussa vertailen lisää *Speakeasy – elokuvamusikaalia* muihin musikaaleihin.

3 Speakeasy! – elokuvamusikaali

3.1 Miksi halusin tehdä elokuvamusikaalin?

Mielessäni oli ollut jo pitkään, että lopputyökseni tekisin lyhytelokuvan. Musikaalien tekemisestä olin puolitosissani ja leikkisästi puhunut. Elokuvamusikaaleissa on mielestäni hienoa se, että niiden maailmat ja tarinat saavat olla erikoisia ja ainutlaatuisia ja niiden tekemisessä saa käyttää luovaa hulluutta. Myöskään niitä ei nykyään juuri tehdä ja varsinkin opiskelijatöinä ne ovat harvinaisia.

Musikaalien maailmat ovat mielestäni kiehtovia ja mielenkiintoisia. Nehän ovat täyttä satua eikä niiden tarvitse noudattaa todellisen maailman logiikkaa. Tietenkään kaikkien musikaalien maailmat eivät ole täysin poikkeavia meidän omasta maailmastamme, mutta itse halusin tehdä musikaalin, johon voi luoda oman maailmansa ja sen lainalaisuudet. *Speakeasy! – elokuvamusikaali* sijoittuu kieltolain aikaan. Teimme heti alussa selväksi, että elokuvan maailman ei tarvitse noudattaa mitenkään tarkasti historiaa ja sijoittua mihinkään tiettyyn paikkaan.

Musikaaleissa myös tarinan hahmot ja henkilöt ovat kiehtovia ja saattavat olla äärimmilleen vietyjä stereotyyppisiä. Se, että päähenkilö saattaa alkaa laulamaan kesken arkiaskareiden tunteistaan, tekee hahmosta hauskan ja kiehtovan. *Speakeasy! – elokuvamusikaalin* hahmot ovat hyvinkin kliseisiä ja stereotyyppisiä. Ne ovat tarkoituksella sellaisia, koska mielestäni musikaalien hahmojen ei tarvitse olla monimutkaisia hahmoja, joilla on monimutkaiset motiivit ja tavoitteet. Kun elokuvan hahmo laulaa ajatuksistaan, on se alleviivaavaa ja tekee asioista helpommin ymmärrettävän. Mutta se ei tarkoita, että elokuvan tekijät haluavat päästä helpommalla. Itse ajattelen musikaaleista, että niiden tarinoiden ei tarvitse olla monimutkaisia. Tarina saa olla yksinkertainen ja musiikkiosuuksilla tuodaan siihen lisää väriä ja kiiltoa. Musikaalit ovat mielestäni kiiltokuvaa ja sarjakuvaa, joiden tarkoituksena on tuoda ihmisille hyvää mieltä.

3.2 Mikä on Speakeasy! – elokuvamusikaali?

Tampereen ammattikorkeakoulun taiteen ja viestinnän osaamiskeskuksessa voi tehdä lopputyönään lyhytelokuvan, joka voi olla kestoltaan korkeintaan 20-minuuttinen.

Speakeasy! – elokuvamusikaali on yksi näistä koulumme lyhytelokuvista. Ne käsikirjoitetaan yleensä Fiktioin käsikirjoitus 2 -kurssilla ja tuotanto aloitetaan Elokuvailmaisu 2 -kurssilla. Elokuvien kesto olisi hyvä olla 10-minuuttia, jotteivät tuotannot rasittaisi liikaa koulumme resursseja. Työryhmät ovat koulumme oppilaita ja mielellään elokuvat olisivat mahdollisimman monen lopputyö. Vaikka koulussamme ei ole erikseen ohjauksen linjaa, tulevat ohjaajat oppilaiden keskuudesta.

Speakeasy! – elokuvamusikaali on sekä minun lopputyöni että leikkaaja Arttu Salmen ja kuvaaja Anu Kopran lopputyö. Vaikka opiskelen leikkaamista, on ohjaaminen kiinnostanut minua. Pääsin itse ohjaamaan tämän Arttu Salmen käsikirjoitukseen perustuvan lyhytelokuvan. *Speakeasy! – elokuvamusikaali* tekeminen aloitettiin loppuvuonna 2007 ja se valmistui keväällä 2009.

Speakeasy! – elokuvamusikaali oli aluksi työnimeltään Cabaret, kunnes salakapakka-ajatus kehittyi pitemmälle ja sitä alettiin kutsua Speakeasyksi. Speakeasy -sanalla kutsuttiin Yhdysvalloissa salakapakoita tai ravintoloita, joissa myytiin alkoholia tiskin alta kieltoain aikaan. Lisäsimme loppuun sanan ”elokuvamusikaali”, koska haluamme painottaa jo nimessä, että elokuva on musikaali. Tällä tavoin se saa heti tarvittavaa huomiota elokuvan erilaisuudesta. Tässä kirjoituksessa käytän elokuvamme nimeä joko muodossa *Speakeasy! – elokuvamusikaali* tai vain *Speakeasy*.

3.3 Synopsis

Kieltolaki. Gangstereiden valtakausi. Nuori, kuvankaunis Susku haaveilee isänsä Oskarin harmiksi laulajanurasta, suuresta tähteydestä. Salakapakka, jota Oskari pyörittää kukkakauppansa takahuoneessa – ja jonka olemassaolo on pidetty sinisilmäiseltä Suskulta visusti salassa – paljastuu. Päätäväinen ja periksi antamaton Susku näkee tilaisuutensa toteuttaa unelmansa, kun kapakan vetonaula on yllättäen kykenemätön esiintymään.

3.4 Tuotannon kulku

Speakeasy! – elokuvamusikaali oli monella tapaa haastava projekti. Ensinnäkin elokuvassa pitää olla hyvän tarinan lisäksi hyvä musiikki ja laulut, jotta se olisi uskottava musikaali. Elokuvamme sijoittuu kieltoain aikaan, joten se toi vielä oman

haasteensa elokuvan lavastukseen. Lisäksi piti löytää näyttelijöitä, jotka sopivat rooleihin ja osasivat myös laulaa.

3.4.1 Esituotanto

Arttu Salmi alkoi työstää vanhaa ideaansa salakapakkaan sijoittuvasta musiikkielokuvasta Fiktion käsikirjoitus 2 -kurssilla loppuvuonna 2007. Olin hänen kanssaan jutellut kiinnostuksestani tehdä elokuvamusikaali, joten Salmi ehdotti, josko lähtisin ohjaamaan hänen käsikirjoituksen pohjalta. Suostuin siihen heti.

Salmi jatkoi käsikirjoituksen työstämistä Elokuvailmaisu 2 -kurssilla alkuvuonna 2008 ja ideoimme sitä yhdessä lisää. Samanaikaisesti itse aloin kerätä työryhmää projektin ympärille. Työryhmään sain Anu Kopran kuvaajaksi, joka myös tekisi lopputyön elokuvasta ja päätuottajaksi Emmi-Sofia Markkasen. Kurssin aikana suunnittelimme elokuvan ulkoista ilmettä sekä aloimme valmistautua kevään viimeiseen projektikokoukseen. Koulumme käytännön mukaan projektikokouksissa päätetään elokuvien tuotannon jatkumisesta sekä siitä, millaisella budjetilla koulu lähtee tukemaan elokuvaa. Projektikokoukseen täytyy valmistautu hyvällä ennakkosuunnitelmalla, jotta voimme todistaa tietävämme, mitä olemme tekemässä. Kaiken muun lisäksi pienen stressin toivat huhut, joiden mukaan kaikkia valmisteilla olevista lopputyöelokuvista ei tultaisi tekemään.

Ennen kevään viimeiseen projektikokoukseen menemistä oli paljon selvitettävää. Tärkein tietenkin koulun kannalta olisi se, miten paljon rahallista tukea tarvitsisimme koululta. Tiesin, että elokuva ei olisi uskottava, jos musiikki ei toimisi. Musiikin tekeminen on melko kallista ja ajattelin, ettemme varmastikaan saisi ammattisäveltäjää ilmaiseksi säveltämään musiikkia meille. Onneksi melko nopeasti löysimme Pirkanmaan ammattikorkeakoulusta innokkaan ja pätevän säveltäjäopiskelijan Eveliina Vilpakan säveltämään musiikit. Sovimme hänen kanssa, että maksaisimme ainoastaan Teostot, mikä riittäisi hänelle. Tämä tarkoittaa sitä, että säveltäjä saa Teoston kautta korvauksen.

Elokuva sijoittuu siis kieltolain aikaan ja salakapakkaan. Mietimme, mikä olisi kaikista parhain ratkaisu salakapakan tekemiseen. Koska tarpeeksi näyttävän ja oikeanlaisen miljööön lavastaminen maksaisi, päätimme etsiä sopivan paikan salakapakaksi. Onneksi niihin aikoihin uutisoitiin, että Tampereella kunnostetaan vanhaa Kino-Palatsia entiseen

loistoonsa. Se oli muokattu aikoinaan elokuvateatteriksi ja nyt sitä oltiin entisöimässä. Kino-Palatsi on rakennettu 1920-luvulla, joten se oli juuri samaa aikakautta kuin elokuvammeikin. Kysyimme omistajilta, onnistuisivatko kuvaukset heidän tiloissaan, ja vastaus oli myönteinen. Kuvausajankohdaksi olimme ajatelleet syksyä, joten heidän remonttinsa olisi siihen mennessä valmis. Ainakin vielä silloin se näytti siltä.

Onneksi koulullamme on hyvä maine paikallisten teattereiden ja Yleisradion keskuudessa, joten saimme melko edullisesti käyttää heidän rekvisiitta- ja lavastusvarastojaan. Tampereen Työväen Teatterilta saimme kaikenlaisia aikakauteen sopivia asusteita sekä muuta tilpehööriä. Tohlopin Ylen varastoista löysimme sopivia rekvisiittatavaroita sekä isompia huonekaluja. Lisäksi saimme tukea pienemmiltä paikallisilta yrityksiltä kuten naamiaisasuliikkeestä. Jonkin verran rekvisitööri- ja lavastusryhmä joutui itse rakentamaan ja askartelemaan, mutta kuitenkin saimme haalittua kasaan paljon uskottavia lavasteita.

Koska tiesimme, ettemme saisi koululta kovinkaan suurta rahallista tukea, piti näyttelijöiden valinnassakin miettiä heidän palkkakuluja. Pääsääntöisesti lähdimme kyselemään näyttelijöitä, siten ettemme maksaisi heille palkkaa. Tietenkin varauduimme siihen, että maksaisimme ainakin matkakulut sekä muut mahdolliset kulut mitä heille koituisi. Löysimme kevään aikana suurimman osan päähahmojen näyttelijöistä, kuten Catin rooliin Heta Lindénin, Oskariksi Esko Roineen sekä Sari Lilliestiernan ja Jukka Puronlahden, mutta Suskun rooliin jouduimme vielä kesällä etsimään sopivaa näyttelijää.

Hyvien suunnitelmien ja melko pienen budjettiehdotelman kanssa menimme projektikokoukseen, josta sitten yllätykseksemme pääsimme aika vaivatta läpi ja saimme 3 000 euroa käytettäväksi. Ehkä siihen vaikutti puheemme elokuvan erilaisuudesta ja siitä, miten se toisi mainosta koulullemme.

Kesällä 2008 jatkui esituotanto siten, että koekuvasimme useita ehdokkaita Suskun rooliin. Aluksi tuntui melko mahdottomalta löytää sopivaa henkilöä. Mutta onneksi löysimme Jane Kääriäisen Lahdesta, joka oli juuri sopiva Suskuksi. Samaan aikaan koekuvasimme sopivia poikia katupoikien rooliin, josta sitten yksi olisi Timo-hahmo. Valtteri Lehtinen, Markus Nieminen ja Veeti Partanen löytyivätkin vaivattomasti paikallisesta poikakuorosta.

Kesän aikana käsikirjoitusta muokattiin sävellettyyn musiikkiin sopivaksi sekä päinvastoin. Kellotin käsikirjoituksen tapahtumat ja arvioin, miten pitkään tiettyjen musiikkikohtausten tulisi kestää. Niiden aikojen mukaan säveltäjä Vilpakka sävelsi musiikit. Olimme suunnitelleet, että kuvaisimme syksyllä, mikä olisi kaikelta osin paras mahdollinen ajankohta, koska emme halunneet että elokuvan valmistuminen venyisi liian pitkään. Mutta se kuitenkin vaikutti siihen, että musiikin ja musiikkiosuuksien suunnittelussa oli tiukka aikataulu. Musiikkien ja laulujen piti olla valmiina ennen kuvauksia, koska tarvitsimme niitä playbackia varten.

Sävellykset valmistuivat loppukesästä, ja olimme saaneet Nokia Big Bandin äänittämään musiikit, mutta heillä ei ollut paljoakaan aikaa harjoitella kappaleita. Elokuvasa on kolme musiikkikohtausta, jossa on myös tanssijoita. Heillekään ei jäänyt paljoa aikaa harjoitella. Tanssijoiksi saimme tamperelaisen tanssikoulun Hip Hop Housen opettajia. Nopeuttaaksemme asioita sovimme, että he saisivat soveltaa kappaleisiin heidän vanhoista esityksistä sopivat tanssikuviot. Myös näyttelijät, jotka laulaisivat elokuvassa, eivät päässeet montaa kertaa harjoittelemaan kappaleita. Kuitenkin isommista ongelmista ja ammattitaitoisten ihmisten avulla saimme musiikit ja laulut äänitettyä sekä tanssikuviot suunniteltua ennen kuvauksia.

3.4.2 Kuvaukset

Olimme suunnitelleet aikataulut siten, että kuvaisimme syksyllä 2008. Kuvauspäiviä tulisi olemaan 12 kappaletta sekä sisä- että ulkolokaatioissa. Kuvauspaikkoja olivat Kino-Palatsi, koulumme studio, muutama eri ulkolokaatio Tampereen Tammelassa ja Finlaysonin tehdasalueella sekä oikea kukkakauppa.

Kuvaaja Kopran kanssa olimme suunnitelleet ja miettineet kuvaukset listaamalla kuvat, jotka kuvaisimme, piirtämällä pohjapiirroksia kuvauspaikoista ja sijoittamalla kameran paikat niihin. Joistakin kohtauksista kuvasimme still-kameralla kuvakäsikirjoituksen. Kino-Palatsissa pääsimme käymään muutaman kerran, joten kuvien suunnittelu tapahtui lähinnä paikan pohjapiirrosta tutkimalla ja kameran paikkoja piirtämällä. Siitä muodostuikin ongelma, kun emme käyneet etukäteen testaamassa suunniteltuja kuvia.

Aloitimme kuvaukset Kino-Palatsissa salakapakkakohtauksilla. Vajaa viikko ennen kuvausten alkamista kävimme ikävät neuvottelut Kino-Palatsin kanssa. Joutuisimme vähentämään sovittuja kuvauspäiviä. Paikan remontti ei ollutkaan sujunut toivotulla

tavalla, ja he olivat jäljessä omasta aikataulustaan. Palatsiteatteri aloittaisi toimintansa viikko meidän kuvaustemme jälkeen. Heillä oli pelko, että saattaisimme viivästyttää heidän remonttiaan. Meidän ei täytynyt kuin tyytyä uusien aikatauluihin, onni oli se, että saimme kuitenkin vielä kuvata siellä. Nopeasti teimme uudet aikataulut ja ne näyttivät melko pahalta. Jokaiselle päivälle oli luvassa useita kuvia kuvattavaksi. Jo paperilla tilanne näytti mahdottomalta.

Kino-Palatsissa kuvaukset sujuivatkin melkoisella vauhdilla. Ensiksi jouduimme raivaamaan itsellemme tilaa. Tila, jossa kuvasimme, oli iso sali jossa oli arvokkaita kalusteita: keltanahkaisia tuoleja ja raskaita pöytiä. Kalusteita ei saanut viedä salista pois, joten järjestelimme ne näitisi yhdelle seinustalle, mutta silti niitä oli enemmän kuin muistinkaan. Pohjapiirroksen kamerapaikat eivät kaikki ihan onnistuisikaan. Keltainen tuolimeri näkyi yhdestä kuvaussuunnasta ja niitä peittelimme mustilla kankailla tarpeen mukaan.

Ensimmäiset päivät menivät säätämisessä ja työryhmän yhteisen sävelen löytämisessä. Kuvaajan kanssa jouduimme monesti miettimään kuvattavia kuvia uusiksi hetkeä ennen kun kamera kävisi. Käytimme kahta HD-kameraa, kun kuvasimme salakapakan tanssiosuuksia. Se hieman nopeutti meidän toimintaamme, mutta toi ongelmia kuvan jälkikäsitelystä. Kameroiden kuvat eivät olleet väreiltään täysin samanlaisia, joten niitä joutui säätämään värimäärityksessä. Kuvasimme Kino-Palatsissa kuuden päivän sijasta neljänä päivänä. Onneksi siellä saimme olla kuvauspäivinä iltaan asti, joten pystyimme hieman suunnittelemaan seuraavana päivänä kuvattavia kuvia. Saimme kuitenkin neljässä päivässä kuvattua tarvittavat kuvat, joskin hieman kiireisesti tehtynä. Joistakin kuvista tulikin sitten ongelmia leikkauspöydässä, kuvat olivat joko liian alivalottuneita tai niistä ei tullut esille tarvittava informaatio.

Vajaan viikon tauon jälkeen kuvasimme kahtena päivänä Frenckellin ja Finlaysonin alueilla ulkokohtauksia. Ensimmäisenä päivänä olimme melkein heti alkuunsa aikataulusta jäljessä, ja iltapäivällä alkoi sataa vettä. Joten sekin päivä meni melkoisella vauhdilla, että saimme kuvattua tarpeellisen. Siltikin jouduimme jälleen kuvaajan kanssa uudelleen miettimään kuvia. Toinen päivä sujuikin ilman suurempia ongelmia, ja silloin pystyi jonkin verran rauhoittumaan ja keskittymään siihen, mitä teki.

Viikonlopun tauon jälkeen kuvasimme yhden päivän eri ulkolokaatioissa Tampereen Tammelassa. Lokaatioita oli kolme ja kuvia oli mietitty neljä, joten päivä ei näyttänyt kiireiseltä. Päivä sujuikin melko ongelmitta ja saimme aikataulun mukaisesti kuvattua tarpeellisen materiaalin. Edellisellä viikolla olimme joutuneet jättämään muutaman kuvan pois Frenckellin alueella sateen vuoksi. Päivän päätteeksi olimme suunnitelleet, että kuvaisimme siellä kaksi puuttuvaa ja tarpeellista kuvaa. Nyt ei satanut vettä ja saimme kaiken tehtyä hyvässä aikataulussa.

Seuraavaksi meillä olikin koulumme studiossa kahden päivän kuvaukset kaksissa lavasteissa. Lavastajat olivat etukäteen rakentaneet salakapakan kaksi erillistä takahuonetta. Koska olimme koulumme omissa tiloissa, ei meillä ollut ongelmia tilan suhteen ja pystyimme hyvin hallitsemaan tilan valaisun ja lavastuksen. Ensimmäisenä päivänä kuvaukset sujuivatkin aika leppoisasti ja rauhallisesti. Pysyimme suurin piirtein aikataulussa eikä isompia ongelmia ollut. Mutta seuraavana päivänä ongelmana olivat näyttelijöiden omat tiukat aikataulut, joten jouduimme kuvaamaan kohtauksen kuvat jälleen melkoisella vauhdilla. Mutta kutakuinkin saimme kuvattua kaiken tarpeellisen.

Takahuoneessa Oskarin salaisuudet paljastuvat (vas. Hiski Grönstrand, Panu Mikkola, Esko Roine, Jane Kääriäinen, Sari Lilliestierna)

Seuraavana päivänä kuvasimme kukkakauppakohtauksen. Meillä oli jo tiedossa, ettemme pystyisi olemaan siellä kuin puoli päivää. Joten kaikesta muista päivistä oppineena olimme kuvaajan kanssa suunnitelleet kuvat minimiin, jotta pystyisimme kuvaamaan kaiken rauhassa. Kaikki sujuikin siellä melko ongelmitta. Samana päivänä

kuvasimme lisäksi muutamat paikkauskuvat, kuten pianistin soittavat kädet sekä saksofonistin sormet soittimella.

Koska kuvauspäiviä tippui Kino-Palatsista, jouduimme siirtämään myöhemmäksi kohtauksen, jossa Susku pyörisi portaita alas. Tämä kohtaus kuvattiinkin vasta loppu vuodesta Tampereen Raatihuoneen pääportailta. Näihin kuvauksiin oli varattu riittävästi aikaa eikä kuviakaan ollut montaa. Saimme siis vaivatta kuvattua ne muutamat tarvittavat kuvat sekä pari ylimääräistä kuvaa.

Näistä kuvauksista opin ennakkosuunnittelun tärkeyden: käy kuvauspaikalla ja miettii tarkkaan mitä ja miten kuvataan. Myöskin opin, ettei pidä tunkea yhdelle päivälle liikaa kuvia ja kuvattavia asioita. Itselläni oli koko ajan optimistinen asenne siihen, että vaikka yhdelle päivälle oli paljon tehtävää, uskoin pystyvämme ne tekemään. Mutta aina tulee pieniä viivästymisiä ja keskeytyksiä, joten liian tiukkaa aikataulua ei kannata tehdä. Kaikkeen emme itse kuitenkaan pystyneet vaikuttamaan, kuten Kino-Palatsin tilanteeseen.

3.4.3 Ohjaamisesta

Itse opiskelen leikkaamista ja sen ohessa olen päässyt ohjaamaan muutaman musiikkivideon sekä lyhytelokuvan. Sen lisäksi meille on järjestetty pari pienimuotoista ohjauksen kurssia, mutta muuta kokemusta minulla ei ohjaamisesta ole. Pitkään mietin, että millä tavalla lähtisin näyttelijöitä ohjaamaan. Elokuvamme tyyli on musikaalia ja komediaa, joten ajattelin hahmojen olevan ylikorostettuja ja stereotyyppisiä. Lähdin siitä ajatuksesta, että hahmoille ei tarvitse luoda monimutkaisia luonteita ja motivaatioita.

Näyttelijöitä tapasin muutama kerran ennen kuvauksia ja tapaamisten tarkoituksena oli lähinnä tutustua toisiimme ja jutella käsikirjoituksesta sekä elokuvasta yleisesti. Itselleni oli tärkeää nähdä päänäyttelijät ennen kuvauksia, jotta en sitten kuvauksissa jännittäisi heidän kanssaan työskentelyä. Tapaamiset sujuivat hyvin ja kaikilla oli hyvä asenne projektiin.

Kuvauksissa pyrin antamaan mahdollisimman selkeitä ohjeita ja toiveita, mitä he tekisivät. Pyrin myös kuuntelemaan, jos heillä oli omia ehdotuksia ja ajatuksia. Annoin heille kuitenkin melko vapaat kädet luoda omaa hahmoaan omien ohjeideni mukaan. Se,

miten heitä ohjasin, vaikuttaa näin jälkikäteen melko heppoiselta ja kevyeltä. Ohjaamiseni oli kevyttä, mutta mielestäni pääsin kuitenkin niihin tuloksiin, mitä hain. Oman ongelmansa ohjaukseen toi kiire, silloin en pystynyt täysin keskittymään ohjaamiseen, lähinnä tavoitteena oli saada tarpeellinen materiaali kuvattua. Olen kuitenkin tyytyväinen siihen, mitä sain irti näyttelijöistä. Se, että näyttelijät sopivat rooleihinsa täydellisesti, vaikutti myös paljon lopputulokseen.

3.4.4 Jälkituotanto

Kun leikkaus aloitettiin, oli kuvattuja nauhoja kertynyt kymmenen kappaletta. Ajallisesti materiaalia oli noin kuuden tunnin verran. Kun leikkaaja Arttu Salmi oli saanut leikattua ensimmäisen version, oli sen pituus hieman yli 20 minuuttia. Pituus oli aika liki sitä, mitä olin laskenutkin, sillä musiikkien kestot määrittivät aika pitkälle elokuvan keston. Olin kesällä kellottanut käsikirjoituksen ja antanut musiikkikappaleiden kestoja säveltäjälle, joka sitten sävelsi melko tarkasti juuri sen pituisia kappaleita. Olin tarkkaan miettinyt, mitä kaikkea tapahtuisi laulujen aikana, milloin tulisi repliikki ja milloin laulettaisiin. Lähtökohtaisesti ajatuksena oli, että laulut ja repliikit eivät taistelisi keskenään.

Kun Salmen kanssa aloimme tarkastella ensimmäistä leikkausversiota, oli siinä selkeästi liikaa löysää ja turhaa. Vaikka Salmi oli itse kirjoittanut elokuvan käsikirjoituksen, löysi hän helposti turhia repliikkejä, jotka eivät vieneet tarinaa millään tavalla eteenpäin. Näitä repliikkejä me sitten surutta poistelimme.

Isommaksi ongelmaksi muodostui se, että joissakin kohtauksissa kuvattu materiaali ei riittänyt selkeään tarinan kerrontaan. Kohtaus, jossa Susku kompastuu parvella ja kaatuu portaat alas, ei näyttänyt kovinkaan hyvältä. Käsikirjoituksen mukaan Susku horjahtaa, koska yksi pojista kömpii hänen jaloissaan. Kohtaus ei vain tuonut esille sitä, mitä sen piti tuoda. Jälkeenpäin mietittynä se ei ollut käsikirjoituksellisesti hyvä eikä myöskään ohjauksellisesti. Se oli myös viimeinen kohtaus, minkä me kuvasimme Kino-Palatsissa. Teimme sen kiireellä, joten se ei ollut myöskään kuvallisesti hyvä, koska se oli alivalottunut. Poistimme kuvat, joissa näkyy Suskun horjahtamisen syy. Ajattelimme, että se on parempi, että syy jää hieman epäselväksi kuin että elokuvassa on kuvia, jotka eivät ole tarpeeksi selkeitä ja vain hämmentävät katsojaa. Äänellisesti kohtaukseen lisättiin pisteäniä, joissa pikkupoika on tiputtavinaan jotain ja kumartuu

noukkimaan niitä Suskun jaloista. Onko uskottavaa? Sen jokainen katsoja voi itse päättää.

Kaikissa salakapakan parvella tapahtuvista kohtauksista oli samaa ongelmaa, materiaali ei vain ollut hyvää, se oli alivalottunutta ja selkeästi näki, että myös kiireisesti ohjattu. Joten Salmen kanssa raa'asti poistimme ja nipistimme niitä kohtauksia. Ne eivät onneksi tuoneet mitään tarpeellista informaatiota tarinaan, eikä niiden poissaoloa huomaa mitenkään. Salakapakan rakenne ei hahmotu niin selkeästi, koska poistimme kohtauksen missä näkyy salaovi kukkakauppaan. Myös kohtauksen, jossa vahtimestari Max yllättää pikkupojat parvella ja heittää kaksi pikkupoikaa ulos, jouduimme poistamaan, koska materiaali oli liian epäselvää. Mutta näiden kohtausten puuttuminen ei vaikuttanut elokuvan kokonaisuuteen. Niiden jättäminen olisi sen sijaan sekoittanut katsojaa epäselvyyden vuoksi.

Yksi ongelmallinen asia oli laulujen ja tapahtumien liian tarkka kellottaminen, sillä leikkauksesta näki, että ne olivat joko liian löysiä tai tiiviitä. Isoin ongelma oli salakapakan esittelylaulun, *Piilotit sä sormuksen*, aikana tapahtuvat asiat. Itse olin alusta asti sitä mieltä, että lauluja ja musiikkiosuuksia ei lyhennetä, koska ne ovat kuitenkin elokuvan parasta antia ja kyseessä on kuitenkin elokuvamusikaali. Mutta viimeisessä leikkausversiossa kuitenkin lyhensimme *Piilotit sä sormuksen* laulun loppua, koska se hidasti elokuvan etenemistä. Muissa laulu- ja musiikkikohtauksissa pidin pääni enkä antanut poistaa enempää. Poistettavien listalla oli *Salakuljettajien laulu* sekä *Can Can* -esityksen ja *Usko unelmiin* -laulun tiivistämiset. Olisiko elokuva parempi, jos ne olisi tehty? Sitä on ehkä turha enää spekuloida.

Elokuvan värimäärityksen halusin tehdä itse, koska halusin itsekin harjoitella värimääritystä sekä tutustua After Effects -ohjelmaan. Ongelmia värimääritykseen toi se, että olimme käyttäneet kahta samanlaista HD-kameraa, joissa oli erilaiset linssit, mikä aiheutti sen, että molempien kuvat näyttivät väreiltään hieman erilaisilta. Lisäksi osa Kino-Palatsissa kuvatussa materiaalista oli liian alivalottunutta. Muuten värimääritys sujui suuremmista ongelmista, paitsi After Effects -ohjelma ja työasemani eivät olleet parhaat mahdolliset. After Effects -ohjelma ei ole paras pitempien juttujen värimääritykseen, mutta se on taas hyvä efektoinnissa. Työasemani näytöt eivät myöskään olleet aivan parhaimmasta päästä.

Äänisuunnittelusta vastasivat Pauliina Saarman ja Matti Suur-Hamari. Olin ohjeistanut heitä projektin alussa seuraavanlaisesti: Elokuvan äänimaailma saa mennä ”överiksi”, saa liioitella ja korostaa. Speakeasy on sarjakuvaa, farssia ja slap-stickiä. He omaksuivat hyvin, mitä olin ajanut takaa. Äänimaailmalla on hyvin korostettu huumoria ja tuotu sitä enemmän esille. Suskun kömpelyyttä lisää hänen jatkuvat kiljahduksensa, kun hän kaatuu portaissa tai lipevän asiakkaan pyörytyksissä. Pienillä yksityiskohtaisilla ulkopuolisilla äänillä on myös saatu lisättyä huumoria. Kun vihdoinkin Oskarin samppanjapullon korkki irtoaa, osuu se kuvan ulkopuolella johonkin lasiin rikkoen sen. Kun Dandy-hahmo saa peltipurkin päähän ja hän hoippuu kuva-alan ulkopuolelle, kuuluu kuinka hän mennessään kaataa pöydän laseineen. Isoin ongelma oli ajan puute. Se on valitettavan yleistä, että koulumme tuotannoissa äänisuunnittelulle ja -toille jää liian vähän aikaa. Mutta onneksi pystyimme hieman joustamaan aikataulusta, joten Saarman ja Suur-Hamari saivat tehtyä hyvän äänityön.

3.5 Yhteenveto tuotannon kulusta

Speakeasyn tekeminen kesti puolitoista vuotta ja se on ollut mielessäni koko ajan enemmän ja vähemmän. Välillä on ollut tosi hauskaa ja välillä taas ei niinkään hauskaa. Mutta ennen kaikkea se on ollut opettavainen projekti.

Kuvausten aikana opin sen, että esituotannossa kannattaa käyttää aikaa kuvausten suunnitteluun. Se, että ne on hyvin suunniteltu ja mietitty, on jo puoli voittoa. Kuvauspäivät kannattaa miettiä huolella eikä yrittää saada yhdessä päivässä tehtyä kaikkea, koska aina tulee pieni viivästymisiä ja ongelmia. Esituotannon vaiheet kannattaa suunnitella hyvin ja pitää kaikki työryhmäläiset tietoisena siitä, mitä tehdään ja mitä pitäisi tehdä.

Yleisesti kannattaa aina miettiä huolella aikataulut ja ottaa huomioon, että välillä tulee ongelmia, jotka viivästyttävät aikatauluja. Liian tiukoista aikatauluista tulee vain ylimääräistä stressiä. Speakeasyssa stressiä toi musiikin valmistuminen ajoissa kuvauksiin, mutta siitäkin selvisimme. Pienempiä stressin aiheuttajia oli monia, mutta nekin johtuivat pitkälti omasta tarpeestani pitää kaikki asiat koko ajan hallinnassani. Saimme kuitenkin Speaeasy! – elokuvamusikaalin tehtyä sen isommitta ongelmitta, vaikka projekti olikin isotöinen ja mahtipontinen urakka.

4 Millainen elokuvamusikaali Speakeasy on?

Backstage-musikaalien tarinat sijoittuvat siis showmaailmaan ja se antaa motivaation laulujen laulamiseen. Usein laulu- ja tanssiesitykset eivät edistä tarinan kulkua vaan ne ovat eräänlaisia musiikillisia koristeita. Speakeasyn tarina sijoittuu salakapakan showmaailmaan, jonka lavalla nähdään tanssi- ja lauluesityksiä. Elokuva on siis pääpiirteittäin backstage-musikaalia.

Speakeasy! – elokuvamusikaali sijoittuu kieltolainaikaiseen Suomeen. Mutta siihen on sekoitettu paljon asioita Yhdysvaltain vastaavasta ajasta, jotka ovat kliseitä muista elokuvista. Salakapakka ei perustu mihinkään oikeaan paikkaan. Jos oikein tarkkoja ollaan, Suomessa salakapakat eivät olleet toiminnassa niin suuressa mittakaavassa kuin meidän elokuvassamme. Voidaan siis sanoa, että elokuva sijoittuu kuvitteelliseen paikkaan ja aikaan, mikä tarkoittaa sitä, että sitä voi myös kutsua Altmanin määrittelemäksi satumusikaaliksi.

Speakeasy! – elokuvamusikaalin kieltolain kuvauksessa on myös käytetty paljon Yhdysvaltojen kieltolain aikaa, jota voidaan kutsua eräänlaiseksi amerikkalaiseksi myyttiseksi ajanjaksoksi, josta on myös tehty paljon elokuvia. Voi siis sanoa, että elokuvamme on myös tältä osin folkmusikaali. Altmanin jaottelun mukaan folkmusikaalit liittyvät kuitenkin Yhdysvaltojen ajanjaksoihin, Speakeasy on saanut vaikutteita sen tyylin elokuvista, mutta ei itse ole sitä.

Integroidussa musikaalissa laulu- ja tanssiesitykset vievät tarinaa eteenpäin ja ne kuuluvat osaaksi kokonaisuutta. Musikaalien maailmat eivät sijoitu välttämättä show-tai teatterimaailmaan, jolloin musikaaliosuudet eivät ole sillä tavoin motivoituja. Kuka tahansa voi missä tahansa puhjeta laulamaan ilman mitään järkevää syytä. Speakeasyssa on tanssi- ja lauluesityksiä, jotka ovat tavallaan tarinan taka-alalla. Mutta tarinassa on lyhyitä Suskun hahmon lauluosuuksia, joissa hän repliikkimäisesti kertoo tunteistaan. Niitä hän laulaa itselleen sekä muille. Sanoisin, että elokuva kuuluu myös integroidun musikaalin alalajiin.

4.1 Musiikilliset osiot ja kohtaukset

Elokuvan alkutekstiosiota voidaan pitää ensimmäisenä musiikillisena kohtauksena, jolla pyritään esittelemään elokuvan tyyli ja luonne. Susku tanssahtelee kaupungin kaduilla

musiikin tahtiin, jossa on samat sävelet kuin elokuvan finaalikappaleessa. Onkin tärkeää, että jo heti elokuvan alussa tulee selkeästi esille, minkä tyylistä elokuvasta on kyse. Elokuvamusikaalisuus ei välttämättä alkutekstiosioista tule ilmi, mutta ainakin elokuvan hyväntuulisuus ja pirteys.

Elokvassa kuullaan myös neljä erilaista Suskun laulamaa repliikkiä, joilla jokaisella on tarkoitus tuoda julki Suskun kaipuuta ja halua päästä parrasvaloihin esiintymään sekä tehdä selväksi muille, varsinkin Oskari-isälle, että hän osaa laulaa. Ensimmäinen näistä repliikeistä kuullaan elokuvan alussa, kun teatterista innostunut Susku puhkeaa laulamaan keskellä isänsä kukkakauppaa. Kun isä kieltää häneltä sellaiset haaveilut teatterista, Susku apeana jatkaa laulua kadulla. Katupoika Timo keskeyttää Suskun ja johdattaa hänet salakapakan maailmaan. Näitä repliikkejä voidaan pitää integroidulle musikaalille tyypillisinä. Ne eivät kuulu osana mihinkään salakapakan esityksistä ja ne tuovat ilmi Suskun innostuksen ja halun päästä estradeille esiintymään. Ne ovat myös siirtymiä kohtauksesta toiseen, mikä on tyypillistä integroidussa elokuvamusikaalissa.

Timo johdattaa Suskun kujalle, josta he katselevat salakuljettajia hommissaan. Salakuljettajat laulavat iloisena juomalaulua. Tämän laulun tarkoituksena oli esitellä viinan salakuljetus ja tuoda hyväntuulisuutta elokuvaan. Osio on enemmänkin viihteellinen eikä oikeastaan vie tarinaa eteenpäin. Katupoika jatkaa salakuljettajien laulua yrittäen tehdä vaikutusta Suskuun.

Ensimmäinen salakapan numeroista nähdään, kun Timo johdattaa Suskun kellarissa olevaan hämyiseen kapakkaan. Parvelta Susku näkee, kun paikan tähti, Cat, esiintyy tanssityttöjen kanssa. Tässä kohtauksessa esityksellä ei juuri ole juonellista tarkoitusta muuta kuin että esitellään salakapakan miljöö. Laulun sanoilla kuitenkin esitellään Catin taustoja ja luonnetta. Laulu jää kuitenkin lopussa taka-alalle kun palataan taas juonen kulkuun.

Halusin, että elokuvaan saisi mukaan myös jonkin tunnetun kappaleen. Can canin sävelmän tuntee jokainen, ja se on tunnettu kabaree-esityksissä. Selvitimme, että sen käyttö olisi suhteellisen halpaa, koska se on vanha sävellys ja äänittäisimme sen itse. Toinen esitys salakapakassa on siis tämä klassinen Can can -tanssiesitys, johon Susku on vahingossa ajautunut. Juonellisesti esityksen tarkoituksena on pitää jännitystä yllä,

että huomaako Oskari tyttärensä lavalla. Tanssin tiimellyksessä Susku kaatuukin ja saa näin myös isänsä sekä koko kapakan huomion.

Seuraavat lauluosuudet ovat taas Suskun repliikkejä. Takahuoneessa selvitetään tilannetta ja kapakan tähti, Cat, on sammumassa sohvalle, kun hänen pitäisi mennä lavalle esiintymään. Susku puhkeaa laulamaan todistaakseen kaikille ja ennen kaikkea isälleen, että hän kykenee esiintymään. Mutta Oskari-isä tyrmää ajatuksen ja lukitsee Suskun takahuoneeseen, missä hän laulaa turhautuneen repliikin siitä, kuinka isä ei taaskaan usko hänen kykyihinsä ja toiveisiinsa.

Humalainen Cat selviää lavalle laulamaan laulua, jossa hän muistelee uraansa Broadwaylla ja kiroaa nykyistä tilannetta kellarikapakan tähtenä. Cat sammuu ennen kuin laulu on laulettu. Yleisö alkaa buuata ja Oskarin bisnekset näyttävät menevän pieleen. Laulun sanoilla kerrotaan Catin taustoja ja sen on myös tarkoitus luoda jännitystä sillä, että kykeneekö Cat esiintymään ja onnistuuko Oskari liikeasioissaan, mutta toisin käy. Laululla on selkeä juonellinen tarkoitus eikä se ole vain elokuvan höystettä.

Cat (Heidi Lindén) laulaa humalassa Broadway-kappaletta.

Kun tilanne näyttää Oskarin kannalta pahalta, ilmestyykin Susku lavalle laulamaan. Tästä Oskarin kapakan viinantoimittaja Uffe innostuu, kun taas isä Oskari ei ole mielissään. Suskun ensiesiintymisellä on tarkoitus näyttää Oskarille ja yleisölle, että hänellä on kykyjä. Oskarikin sen lopulta uskoo, kun Kirsti häntä siinä hieman avittaa.

Susku saa raikuvat aplodit yleisöltä ja isänsä hyväksynnän. Elokuva saa päätöksensä kun Suskun unelma viimein käy toteen.

Kun on kyse elokuvamusikaalista, pitää se lopettaa näyttävästi. Susku laulaa vielä finaalikappaleensa *Usko unelmiin* tanssityttöjen tanssin säestämänä. Tämän laulun sanoilla kerrataan Suskun vaiheita elokuvan aikana. Laulu ei enää edistä juonta mitenkään ja sen aikana alkavat lopputekstit. Se on elokuvan loppuhuipentuma.

4.2 Speakeasy! –elokuvamusikaalin esikuvat

Alusta asti oli selvää, ettemme lähtisi tekemään kovinkaan omalaatuista ja erilaista elokuvamusikaalia. Omalaatuisen ja erilaisen meidän elokuvastamme tekisi se, että se on opiskelijoiden tekemä. Itse halusin kunnioittaa vanhoja ja uusia musikaaleja meidän elokuvaamme tehdessä. Speakeasy! – elokuvamusikaalin aikakausi on kieltolakia ja tapahtumat sijoittuvat Suomeen. Meistä kukaan ei ollut elänyt silloin emmekä olleet historioitsijoita, jotta olisimme voineet tietää millaista silloin oli. Yhdysvaltojen kieltolaista oli tehty monta elokuvaa, joten tietoisesti lainasimme sieltä asioita, koska Suomessa aika ei silloin ollut mielestäni niin jännittävää ja romanttista.

Hyvä esikuva elokuvamme aikakaudesta on Billy Wilderin ohjaama *Piukat paikat* (1959), jossa kaksi kapakkamuusikkoa joutuu pakenemaan gangstereita pukeutumalla naisiksi ja liittymällä naisorkesteriin. Elokuva alussa esitellään salakapakka, jonne pääsee hautaustoimiston kautta. Pyörittelimme aluksi kapakka-ajatusta, josta se sitten muotoutui salakapakaksi ja Salmi keksi, että se olisi kukkakaupan takahuoneessa. Kukkakauppaa ja salakapakkaa pyörittäisi Oskari, nuoren ja kauniin Suskun isä. *Piukat paikat* elokuvan alussa on kohtausta, jossa salakapakkaan tehdään ratsia. Ratsian tiimellyksessä väkijoukossa pyörii humalainen asiakas teekupin kanssa, vaatien lisää teetä. Tämä käsikirjoittaja lainasi omaan elokuvaamme: vahtimestari Max raahaa asiakasta, joka haluaa mukiinsa lisää teetä. Käsikirjoituksessa asiakas on nimetty humalaiseksi kaupunginjohtajaksi.

Humalaista asiakasta (Jorma Marckula) kuljetetaan vahtimestari Maxin (Hiski Grönstrand) toimesta ulos.

Moulin Rouge on Baz Luhrmannin ohjaama vuonna 2001 valmistunut hieman tuoreempi elokuvamusikaali. Sitä käytimme esikuvana sille, millaista kuvakerrontaa ja värimaailmaa käyttäisimme. Ajatuksena oli, että kuvaus ja leikkaus olisivat tanssiosuoksissa vauhdikasta musiikkivideota. Värimaailma saisi olla värikästä ja kirkasta. Tosin ajanpuutteen vuoksi emme pystyneet kuvaamaan tanssiesityksiä täysin suunnitelmien mukaan. Esityksistä puuttuvat esimerkiksi vauhdikkaat kameraliikkeet kraanan avulla. Ne olisivat vaatineet ylimääräisiä kuvauspäiviä sekä suuremman budjetin. Mutta kuitenkin olemme saaneet kuvattua ja leikattua esityksistä vauhdikkaita ja myös näyttelijät ja tanssijat ovat onnistuneet työssään. Värimaailman värikkyyskin on onnistuttu hyvin tuomaan esille.

Pieni yksityiskohta, mikä on suoraan varastettu *Moulin Rougesta*, on elokuvan alussa oleva laskuri. Tämä on ollut ihan tietoinen valinta, koska en ole halunnut peitellä sitä, että olemme lainailleet muista elokuvista kohtauksia ja tapahtumia. Tämä laskuri elokuvan alussa on osoitus siitä, että meidän elokuvamusikaalimme kunnioittaa muita elokuvia.

Salakapakan ulkoiseen olemukseen saimme apua elokuvasta *Cabaret* (1972). Elokuva on Bob Fossen ohjaama ja se perustuu Broadway-musikaaliin, niin kuin monet muutkin elokuvamusikaalit. Cabaretin kapakan tunnelma oli juuri sellainen, mitä lähdimme tavoittelemaan. Siellä on ahdasta ja paljon erilaisia ja erikoisia asiakkaita. Ihan täysin

emme onnistuneet tavoitteessa, sillä kuvauspaikkamme Kino-Palatsi ei ollut kovinkaan pieni. Yritimme rajata kuvattavan alueen mahdollisimman pieneen, mutta silti ahtaus ei ihan välity. Mutta olen silti tyytyväinen, että saimme avustajiksi nuoria ja vanhoja, naisia ja miehiä, eli asiakkaamme olivat hyvin kirjavia.

Yksi kliseinen tai ehkä paremmin sanottuna klassinen kohtaaus, minkä halusin käyttää, on kun Susku kävelee pois kukkakaupasta ja laulaa haikeana siitä miksei isä suostu kuuntelemaan hänen haaveestaan laulajana. Kävely haikeana kadulla on tuttu myös musiikkivideoista, mutta ennen kaikkea elokuvamusikaaleista. Jo genren alkuaikoina laulut ja tanssiesitykset siirtyivät lavoilta kaduille. Hyvä esimerkki tällaisesta katukohtauksesta on elokuvassa *Laulavat sadepisarat* (1951), jossa Gene Kelly laulaa ja tanssii ikimuistoisen *I'm singing in the rain* laulun ja steppaa sateisella kadulla lätäköstä toiseen sateenvarjon kanssa. Steven Cohan kirjoittaa kirjan *Hollywood Musicals, The Film Reader* esipuheessa, että *Laulavat sadepisarat* on paras musikaalielokuva monien kriitikkojen ja fanien mielestä (Cohan 2002, 3). Speakeasyssa kohtausta on hieman pienimuotoisempi ja alakuloisempi. Haikeampi katukohtausta on elokuvassa *Cherbourgin sateenvarjot* (1964), jossa rakastavaiset Geneviève ja Guy kulkevat kadulla ja laulavat elokuvan tunnetun tunnuskappaleen. He ovat haikein mielin, koska Guy on juuri ilmoittanut lähtevänsä sotaan. Hieman samankaltaista tunnelmaa hain Suskun kadulla laulamiskohtaukseen.

Susku (Jane Käriäinen) kävelee ja laulaa kadulla harmissaan kun isä ei suostu kuuntelemaan.

Speakeasy! -elokuvamusikaalin huumoriin on lainattu farssimaisia piirteitä, kuten Suskun ainainen kaatuilu ja törmäily tilanteisiin ja Dandy-hahmon päähän tippuva maalipurkki. Farssimaista kaaosta on haettu punaisessa takahuoneessa olevaan kohtaukseen. Ihmisiä ryntää toinen toisensa jälkeen pieneen huoneeseen ja tilanteet alkavat kärjistyä. Samankaltainen kohtaus on elokuvassa *The Producer – Kevät koittaa Hitlerille* (1968 ja 2005), epäonnistuneen teatteriesityksen jälkeen tuottajakaksikon toimistoon ryntää vihaisen natsin lisäksi poliisit ja huolestunut sihteeri. Käsikirjoitusvaiheessa kohtausa mieltiessämme oli meillä esikuvana *Moulin Rougen* kohtaus, jossa päähenkilöt esittelevät Herttualle Spectacular Spectacular -näytelmän idean kaaottimaiselta näyttävän laulun ja tanssin säestämänä Satinen pukuhuoneessa.

Omasta mielestä yksi Speakeasyn hauskimmista tapahtumista on se, kun transvestiitti Astrid syöksyy pukuhuoneeseen ja Oskari ja Max katsovat ihmeissään suoraan kameraan. Tämä jää useilta huomaamatta, koska huomio on Astridissa, jolla on kirkuvanpunainen mekko. Suoraan kameraan katsomisen idean keksin kuvauksissa. Ajattelin, että olisi hauska kokeilla tällaista versiota ja katsoa sitten, miten se leikkauspöydällä näyttäisi. Harmillista on, että sitä ei välttämättä huomaa, mutta toisaalta se on sellainen pieni hauska yksityiskohta, että kun sen huomaa, saa siitä varmasti hyvät naurut.

4.3 Speakeasy! – elokuvamusikaalin hahmot

Susku on nuori kaunis sinisilmäinen tyttö, jolla on haaveena päästä parrasvaloihin laulamaan. Susku on jollain tapaa koominen hahmo tai tilanteet joihin hän joutuu, ovat usein koomisia. Hän kirjaimellisesti tippuu tilanteisiin ja usein törmäilee ja kaatuilee. Mutta hän on kuitenkin periksiantamaton, eikä suostu kuuntelemaan isänsä kieltoja. Susku on elokuvan musikaalisin hahmo, koska hän tuo tunteensa esiin laululla.

Isä Oskari on kaksijakoinen; tyttärtään hän kieltää ajattelemasta mitään show-alaan liittyväkään, kun taas kukkakauppansa kellarissa hän pyörittää salakapakkaa tanssi- ja lauluesityksineen. Hän on tiukka isä, mutta kuitenkin lopulta ymmärtää tyttärensä parasta. Oskarin bisnestaitojen koomisuutta tuo esille hänen yrityksensä saada rahoitusta gangsteri Uffelta.

Cat on klassinen hahmo kapakkalaulajasta, jonka ura on jo ehtoopuolella. Hän on alkoholisoitunut, mutta kuitenkin yrittää hoitaa hommansa loppuun asti. Koomista

jännitystä on luotu Catin ja Kirstin välillä. Kirsti yrittää pitää Catia otteessaan, mutta siinä onnistumatta. Pullo pysyy Catilla.

Kirsti on tiukka kanaemo kapakan tanssityöille. Hän pitää kovaa kuria, mutta se ei vaikuta kaikkiin. Hän yrittää saada Catiin jonkinlaista otetta, mutta Cat pitää päänsä.

Katupoika Timo on Suskun opas salaiseen ja kiehtovaan maailmaan. Hän ilmestyy aina silloin kun häntä tarvitaan. Hän on veikeä veijari, jolla on pilkettä silmäkulmassa ja sana halussa.

Uffe on klassinen gangsteri, pelottavan näköinen ja uhkaavan hiljainen. Komiikkaa tuo Uffen reaktio Suskun esiintymiseen. Uffen ainoa repliikki Oskarille on kuin hän tarkoituksella kääntäisi veistä haavassa.

Max on hiljainen työntekijä ja Oskarin uskollinen palvelija. Hän tekee työtä käskettäessä eikä valita. Voimaa hänellä riittää.

Dandy on salakapakan vakioasiakas ja keikari. Hän on elokuvan koomisin hahmo. Hän on lipevä suustaan ja aina valmis tilanteessa kuin tilanteessa.

Astrid on showmaailman parhaimmistoa ja hän tietää sen. Hän ei hyväksy sitä, että hänet syrjäyttää joku muu. Astridin ryntäys takahuoneeseen on Speakeasyn hauskimpia kohtauksia.

5 Yhteenvetoa ja oman työn arviointia

Elokuvamusikaali on yksi elokuvan perinteisistä lajityypeistä, joten sellaisen tekeminen lopputyönä elokuvakoulussa on mielestäni mainio idea ja varsinkin, kun niitä ei nykyään juurikaan tehdä ja oppilastöinä ne ovat vielä harvinaisempia. Vaikka aluksi elokuvamusikaalin tekeminen vaikutti sopivan hullulta ja hauskalta ajatukselta päättää koulu, oli se projektina ajoittain melko raskas ja työläs, mutta opettavainen.

Speakeasy! – elokuvamusikaalin tapahtumat sijoittuvat kieltolain aikaiseen kuvitteelliseen salakapakkaan. Siellä lauletaan ja tanssitaan, joten Speakeasya voidaan pitää backstage-musikaalina. Mutta elokuvassa on myös musiikillisia kohtauksia, jotka eivät tapahdu salakapakan lavalla, joten Speakeasya voidaan pitää myös integroituna musikaalina, jossa tyypillistä on, että lauluun voi puhjeta vaikka kadulla näkymättömän orkesterin säestämänä. Speakeasyn tapahtumat eivät tapahdu varsinaisesti missään tietyssä paikassa ja ajassa, voidaan siis myös sanoa, että se kuuluu Rick Altmanin määrittelemäksi satumusikaaliksi.

Speakeasy! – elokuvamusikaalia alettiin tekemää loppuvuonna 2007 ja se valmistui keväällä 2009. Se oli mahtipontinen ja valtava projekti, jonka aikana opin paljon. Opin kuinka tärkeää esituotanto on ja miksi asiat kannattaa suunnitella huolella. Kuvausten suunnitteluun kannattaa käyttää aikaa ja tutustua kuvauspaikkoihin tarkoin. Kuvauksissa aina tulee pieniä viivästymisiä ja ongelmia, joten liian tiukkoja aikatauluja ei kannata tehdä. Vaikka emme itse pystyneet vaikuttamaan Kino-Palatsin tilanteeseen, pystyimme hoitamaan kuvaukset siellä melko onnistuneesti. Itse pystyin pitämään pääni kasassa ja varmasti leikkaajan taitojen avulla pystyin kuvaajan kanssa nopeasti miettimään kuvattavat kuvat uudestaan. Vaikka en ohjausta opiskelekaan, mielestäni onnistuin elokuvan ohjauksessa hyvin ja sain siitä uutta oppia ja kokemusta.

Tämän projektin myötä opin entisestään, miten tärkeää ryhmätyöskenteleminen on. Näin isossa projektissa on tärkeää, että työryhmällä on samat tavoitteet ja yhteishenki toimii. Joskus tuli ongelmia, mutta niistä aina selvittiin ja saimme elokuvan tehtyä valmiiksi. Speakeasy! – elokuvamusikaali on mielestäni onnistunut elokuva ja ennen kaikkea sen tekeminen on ollut minulle opettavaista.

Lähteet

Altman, Rick. 2002 (1999). *Elokuva ja genre*. Tampere: Vastapaino.

Bagh, Peter von. 1975. *Elokuvan historia*. Uudistettu laitos 1998. Weilin-Göös

Cohan, Steven (edited by). 2002. *Hollywood Musicals The Film Reader*. Routledge.

Dyer, Richard. 2002. *Älä katso! Seksuaalisuus ja rotu viihteen kuvastossa*. Tampere: Vastapaino.

Hakamäki, Jere. 2003. *Romanttinen illuusio tekee paluuta*. Turun Sanomien nettiartikkeli <http://www.turunsanomat.fi/treffit/?ts=1,3:1013:0:0,4:13:0:1:2003-03-19,104:13:147445,1:0:0:0:0:0>:

Hirschhorn, Clive. 1981. *The Hollywood Musical*. Toinen painos. Octopus Books Limited

Juva, Anu. 1995. *Valkokangas soi kirja elokuvamusiikista*. Helsinki: Kirjastopalvelu Oy

Suutala, Tiina. 2006. *Rakkautta Punaisen Myllyn uumenissa, Musikaalispektaakkeli Moulin Rouge! unelmointina ja romanssina*. artikkeli http://www.widerscreen.fi/2006/1/rakkautta_punaisen_myllyn_uumenissa.htm

Elokuvalähteet

Cabaret. 1972. Ohj. Bob Fosse

Cherbourgin sateenvarjot. 1964. Ohj. Jacques Demy

Laulavat sadepisarat. 1951. Ohj. Gene Kelly ja Stanley Donen

Moulin Rouge. 2001. Ohj. Baz Luhrmann

Piukat paikat. 1959. Ohj. Billy Wilder

The Producer - Kevät koittaa Hitlerille. 1968 ja 2005. Ohj. Mel Brooks (1968) ja Susan Stroman (2005)

Liitteet

Speakeasy! – elokuvamusikaali, DVD